

Ds Jaco Zuurmond

12 mei 2013 – zevende zondag van Pasen – ‘Wezenzondag’

1Korinthe 15, 42-49

Johannes 14,15-21

Er wordt een geestelijk lichaam opgewekt...

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,
Vandaag lezen we misschien wel de mooiste passage uit het Opstandingshoofdstuk van Paulus' brief aan de gemeente te Korinte: Zó zal het zijn wanneer de doden opstaan. Een hemelse belofte voor aardse mensen. Hemelse toekomst voor aardse mensen. Ik wil vanmorgen met u vooral stil blijven staan *in* dit beeld. Het beeld van binnenuit verkennen. Het gewoon maar even nemen zoals het is, zonder Paulus direct lastig te vallen met onze vragen en moeites die we er vast en zeker mee hebben. Ik echt niet minder dan u. Zó zal het zijn wanneer de doden opstaan. Paulus komt haast beelden te kort wanneer het gaat over Opstanding van de doden. In sneltreinvaart tuimelen en tuimelden de beelden deze en vorige week over elkaar. Laten we proberen in slow motion zijn redenering te volgen.
Het eerste beeld – het klonk vorige week al, als opstap: Het is zoals een zaad... dat een plant zal zijn. Als een zaad een plant wordt... dan houdt er iets op. Helemaal op. Het zaad sterft. Als de plant er is is het zaad verdwenen. En er is iets helemaal nieuw begonnen: De plant was er niet zolang het zaad er was. Maar aan de andere kant, het is de plant van dít zaad. Plant en zaad hebben álles met elkaar te maken. Ze delen een identiteit.

Nog een beeld: Zo zijn er verschillende lichamen – zo ging Paulus vorige week verder. De lichamelijke kent oneindig veel verschijningen. Al die lichamen, op de aarde, boven de aarde, zijn oneindig verschillend. En toch... het zijn allemaal lichamelikheden. Binnen dat fenomeen 'lichaam' is onvoorstelbaar veel mogelijk. Nu de twee beelden, de twee gelijkenissen, samen: In beide beelden is er een constante, iets dat blijft – én iets dat verandert, wisselt, volledig verandert, totaal anders is. Dat blijvende iets is eerst zaad, dán plant – in de éne gelijkenis. Zaad en plant zijn de verschillende verschijningsvormen van dat éne zelfde iets. Dat blijvende iets in de tweede gelijkenis is het lichaam, de lichamelijke... en de verschijningen van die lichamelijke wisselt in oneindig veel vormen. Andere lichamen van aardse wezens. Andere glans van lichamen die aan de hemel stralen.

Het gaat Paulus om de paradox: er blijft iets, terwijl tegelijk álles verandert. Er is continuïteit, terwijl er tegelijk totale discontinuïteit is. En zó zal het ook zijn wanneer de doden opstaan. Ook dan is er iets dat blijft, en iets dat totaal verandert...

Wat is er dan dat blijft? In het beeld van Paulus, in de beeldtaal van Paulus?

“Er wordt een aards lichaam gezaaid, maar een geestelijk lichaam opgewekt.”

Wat blijft?

Nogmaals

“Er wordt een aards lichaam gezaaid, maar een geestelijk lichaam opgewekt.”

Wat is in deze transformatie, in deze totale wisseling de blijvende factor?

Het lichaam.

Goede mensen... ik geef graag toe dat dit ook mijn voorstellingsvermogen ver te boven gaat. En toch, en toch. Laten we vanmorgen geduld oefenen met elkaar. Geduld oefenen voor Paulus, voor de logica van Paulus. En hem in zijn redenering toch proberen te volgen. Want zo onvoorstelbaar als het allemaal is... dit is tegelijk toch spannend, heel spannend. Mooi misschien wel, heel mooi zelfs: het lichaam als blijvende component in de totale verandering die de Opstanding betekent.

Hier is Paulus werkelijk ongekend verrassend. Misschien wel onaangenaam verrassend, wellicht zelfs irritant, maar dan toch zeker verrassend. Waar vrijwel alle religiositeit, ook de meeste christelijke, Opstanding eigenlijk tot iets van de ziel of de geest maakt – dan gaat het over voortbestaan van de ziel, over wederkeer van de ziel, over doorleven van onze geest, of over opname van de ziel in een groter verband... - de ziel dus als plaats van onze diepste identiteit, die ergens blijft -, daar laat Paulus juist die concentratie op de ziel los, en zegt hij het omgekeerde: het lichaam is de constante factor. Ons lichaam is dat wat blijft.

Laat ik het bij mijzelf houden... Kan ik mij hier iets bij voorstellen? Nee. Is dit mijn geloof? Nee. En toch... nu, in onze zevende week van lezing van Paulus' woorden over Opstanding is er iets dat mij raakt. Diep raakt.

Ontroert misschien wel. Want als Opstanding alleen maar gaat over mijn 'geest', of over mijn 'ziel' (wat dat ook moge zijn)... hoe beperkt is dan dát beeld van Opstanding. Wat mij ontroert in de woorden van Paulus is dat bij hem Opstanding over álles gaat. Over mij hélemaal. Niets minder dan dit lichaam is in het geding als het gaat over Opstanding. Dit lichaam met al z'n pijn. Met al z'n vergeefsheid. Met zal z'n vergankelijkheid, al z'n zwakheid, met al z'n fouten steeds weer.

'Ziel' is een prachtig woord, maar wat is het eigenlijk, waar zit die 'ziel' eigenlijk. Mijn 'ziel' ken ik zelf niet eens. De ziel staat immers precies voor het ongrijpbare deel van mij... Maar is eigenlijk dan het praten over de 'ziel' daarmee al niet een vlucht voor onszelf. Bij Paulus valt er niets te vluchten. Mijn ziel is al verstopt voor mijzelf, maar mijn lichaam kan zich nergens verbergen: Adam, waar ben je? Ach Heer, dat is mijn lichaam maar. Ik zelf verkeer in hoger sferen. Mens, waar is je zusje. Ach Heer, die honger, die kogels... dat is toch maar onze lichamelijkheid.

In Paulus spreken over Opstanding kan ik niet langer meer op die manier wegvlugten voor ons concrete leven. Opstanding gaat over dit concrete leven, deze honger, deze wonden... of het gaat nergens over... zo houdt Paulus mij, ons, vanmorgen voor.

Dit lichaam, dít concrete ik, is wat blijft – in de beeldlogica van Paulus. En wat zal veranderen. Totaal zal veranderen.

Er wordt een aards lichaam gezaaid, maar een geestelijk lichaam opgewekt.

Een nieuwe Adam staat op, een nieuwe mens. De eerste mens kwam uit de aarde voort, de tweede mens is hemels.

Dit is niets minder dan opnieuw het scheppingsverhaal. Waar het eerste scheppingsverhaal vertelde van schepping uit het niets – *creatio ex nihilo* – niets wordt tot iets.. daar vertelt het tweede scheppingsverhaal van schepping van iets tot iets anders – iets wordt iets anders. Mensen zullen ándere mensen zijn. Ándere mensen. Maar mensen. Lichamelijke mensen. Eindelijk echt mens. Helemaal mens. Niet een klein stukje ziel. Maar helemaal mens. Mens zoals God het heeft bedoeld. Hemelse mens.

En in deze omwenteling, revolutie, is het niets minder dan ons lichaam dat blijft. Het is immers dit lichaam dat lijdt, dat zondigt, dat sterft. En het is dit lichaam dat in de Opstanding verlost zal worden. Het is dit lichaam dat hemelse Geest zal dragen.

Goede mensen... ik wilde vanmorgen met u ín het beeld van Paulus blijven. Dat valt u niet mee. Dat valt mij niet mee.

Twee opmerkingen daarom nog tot besluit.

De beelden van Paulus schuren. Ze storen ons. Irriteren ons misschien wel. Paulus vraagt veel. Te veel. Wel... bedenk dan, het is allemaal maar beeldspraak. Het is stamelen, stotteren, wat Paulus hier doet. En wij stotteren nog veel meer als we hem een beetje proberen na te praten. Meer is het niet. Maar tegelijk... dat wat afgebeeld wordt... de Opstanding zal nog veel meer storen, schuren, misschien wel irriteren... vraagt nog meer dan dat deze beeldspraak nu doet.

Ten tweede: het is beeldspraak. Poëzie zo men wil. Meer niet. Maar wie een tijdje heeft rondgelopen in dit beeld, in dit gedicht, komt na afloop op een andere manier weer buiten. Die bezieet de dingen buiten toch anders. Bezieet de mensen buiten toch anders. Mensen zullen ándere mensen zijn, zo vernamen we... Jij dus. En ik. Jij zal ander mens zijn. Ik zal ander mens zijn. Omdat jij en ik er voor God toe doen. Alles toe doen.

En zo mogen wij naar elkaar kijken.

Amen